

แนวคิด - การปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมายด้านยาเสพติดให้เหมาะสมกับช่วงเวลา

‘การปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมายด้านยาเสพติดให้เหมาะสมกับช่วงเวลา’ เป็นความริเริ่มของ IDPC โดยความร่วมมือกับหน่วยงานวิจัยความมั่นคงระหว่างประเทศ (International Security Research Department at Chatham House) และสถาบันยุทธศาสตร์ศึกษาระหว่างประเทศ (International Institute for Strategic Studies - IISS) แนวคิดด้านล่างอธิบายถึงเหตุผลเบื้องหลังกิจกรรมครั้งนี้ และแผนกิจกรรมหลัก ๆ หากต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงการ โปรดดู [เว็บไซต์](#) หรืออีเมล contact@idpc.net

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา การบังคับใช้กฎหมายด้านยาเสพติดมักเน้นที่เป้าหมายสุดท้ายเพื่อลดขนาดของตลาดยาผิดกฎหมาย การกำจัดการผลิตยา การจำหน่ายและการขายปลีก หรืออย่างน้อยเป็นการทำลายกิจกรรมเหล่านี้ เพื่อให้ผู้ใช้ยาไม่สามารถเข้าถึงยาบางประเภทได้ ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายจึงมีลักษณะเน้นที่การทำลายผลผลิตด้านยาเสพติดและการจับกุมยาเสพติดให้ได้มากที่สุด การขัดขวางการค้าและการจัดจำหน่าย และมีการใช้มาตรการการจับกุมและลงโทษเพื่อป้องปรามผู้ขายทั้งที่ใช้อยู่และที่เป็นกลุ่มเสี่ยง

เป็นที่ชัดเจนมากขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมาว่า ยุทธศาสตร์เหล่านี้ไม่ได้ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญหรืออย่างถาวรต่อการลดปริมาณการผลิต หรือความต้องการสำหรับยาเสพติดที่สำคัญในตลาด เมื่อคำนึงถึงข้อเท็จจริงดังกล่าว และการที่รัฐบาลบางประเทศเริ่มใช้มาตรการ “สงครามปราบปรามยาเสพติด” น้อยลงในเชิงนโยบาย

เป็นเหตุให้มีความจำเป็นต้องปรับปรุงยุทธศาสตร์การบังคับใช้กฎหมายด้านยาเสพติดให้เหมาะสมกับปัญหาท้าทายใหม่ ๆ ทั้งนี้เพื่อจัดการตลาดยาให้อยู่ในสภาพที่เอื้อต่อการลดอันตรายต่อชุมชนผู้ใช้ยาให้น้อยที่สุด และการจัดการปัญหาในแง่ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและอาชญากรรมด้านการเงิน อย่างเช่น การฟอกเงิน

ปัญหานี้มีความสำคัญ เมื่อคำนึงถึงความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีหลักฐานที่ชี้ว่าปัญหานี้เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสังคม-เศรษฐกิจที่ซับซ้อน และแม้จะเป็นเรื่องที่ยากที่จะนิยาม แต่ปัญหาความรุนแรงในรูปของการข่มขู่ การทำร้าย การละเมิดทางเพศ และความขัดแย้งระหว่างบุคคลในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการฆาตกรรม มักเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในตลาดยาผิดกฎหมายประเภทและระดับของความรุนแรงในตลาดยาเสพติด มักขึ้นอยู่กับสภาพของตลาดนั้น ซึ่งได้รับอิทธิพลจากมาตรการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นอยู่ มีงานวิจัยซึ่งแสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบส่งผลกระทบอย่างมากและนำไปสู่ความรุนแรงอย่างเป็นระบบที่เกิดขึ้นในช่วงการผลิต การจัดจำหน่าย และการขายปลีกในตลาดยา

การยอมรับมากขึ้นว่า เราสามารถใช้พลังของการบังคับใช้กฎหมายเพื่อจัดโครงสร้างของตลาดยาให้เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน แทนที่จะมุ่งทำลายตลาดยาให้หมดไป เป็นประเด็นที่มีการพูดคุยมากขึ้นในแวดวงวิชาการ

และในการอภิปรายเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ภายใน มีการนำมาใช้เป็นยุทธศาสตร์ในบางกรณีตัวอย่าง แต่ที่ผ่านมายังไม่มีการวิเคราะห์และอภิปรายอย่างกว้างขวางในแวดวงของการบังคับใช้กฎหมาย

แนวคิดหลักของแนวทางใหม่ต่อการบังคับใช้กฎหมาย ประกอบด้วย

- การเปลี่ยนวัตถุประสงค์และตัวชี้วัด กล่าวคือ การให้ความสำคัญน้อยลงกับตัวเลข ไม่ว่าจะเป็นจำนวนการจับกุมบุคคล การตรวจยึดยาเสพติด และจำนวนพื้นที่ปลูกยาเสพติดที่ถูกทำลายไป โดยให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดด้านสุขภาพและสวัสดิภาพของชุมชน อย่างเช่น การลดลงของความรุนแรงเนื่องจากตลาดยาเสพติดและการลดลงของการทุจริต การปรับปรุงบริการสาธารณสุข และการพัฒนาเศรษฐกิจ รวมทั้งการสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันระดับชุมชน
- การเน้นที่การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์สภาพของตลาดยาเสพติด และปัญหาที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อชุมชนที่ปฏิบัติตามกฎหมาย มาตรการบังคับใช้กฎหมายอาจได้รับการออกแบบเพื่อลดปัญหาบางประการ หรือกล่าวได้ว่าเป็นการนำแนวทางลดอันตรายมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมาย
- ด้วยเหตุดังกล่าวจึงควรเน้นการใช้มาตรการบังคับใช้กฎหมาย ทรัพยากรและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาการผลิต การจำหน่ายและการค้ายาเสพติด ทั้งนี้เพื่อช่วยให้เกิดผลมากที่สุดจากการลดอันตราย โดยอาจปล่อยให้มีความยืดหยุ่นของตลาดยาบางส่วนที่เป็นอันตรายน้อยกว่า ในบางกรณี อาจเป็นรูปแบบการป้องกันปรามเฉพาะกลุ่ม อย่างเช่น การใช้ยุทธวิธีที่ตีพิมพ์เผยแพร่ข้อมูลอย่างเปิดเผย เพื่อกระตุ้นให้ผู้ค้าและผู้จำหน่ายยาเสพติดควบคุมพฤติกรรมตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่เป็นอันตราย
- การมุ่งเน้นแก้ปัญหาจากการบังคับใช้กฎหมายซึ่งส่งผลให้เกิดอันตรายต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในตลาดยาผิดกฎหมาย แทนที่จะมุ่งเน้นการจับกุมผู้ขายที่สามารถทำได้โดยง่าย การปฏิบัติเช่นนี้จะช่วยลดการเลือกปฏิบัติและความไม่เป็นธรรม ทำให้สามารถหลีกเลี่ยงการใช้มาตรการลงโทษอย่างรุนแรงต่อ “ปลาชิวปลาสร้อย” ในตลาดยา

แม้ว่าแนวคิดเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องใหม่แต่อย่างไร แต่ยังไม่เป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวางในบรรดาผู้นำระดับสูงในการบังคับใช้กฎหมาย และยังไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การบังคับใช้กฎหมายด้านยาเสพติด

โครงการปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมายด้านยาเสพติดให้เหมาะสมกับช่วงเวลา จึงมีเป้าหมายคู่ขนานสองประการ ได้แก่ การรวบรวมและปรับปรุงข้อมูลเชิงทฤษฎีและตัวอย่างของแนวทางการบังคับใช้กฎหมายด้านยาเสพติดแบบใหม่ ๆ รวมทั้งการส่งเสริมการอภิปรายในกลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายระดับสูง เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากยุทธศาสตร์ในอนาคต โดยมีการดำเนินงานตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2555 – พฤศจิกายน 2556 และประกอบด้วยกิจกรรมหลักที่หนุนเสริมกันสามประการ ได้แก่

1. **ชุดสื่อสิ่งพิมพ์:** โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายระดับสูง โดยจะมีการจัดทำรายงานหกฉบับที่อธิบายถึงแนวคิดเชิงทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานการเปลี่ยนแปลงแนวทางการบังคับใช้กฎหมายด้านยาเสพติด และตัวอย่างการดำเนินงานบางประการ โดยจะมีจุดเน้นดังต่อไปนี้

- ตำรวจจะมีส่วนสนับสนุนยุทธศาสตร์การลดอันตรายที่เป็นผลดีต่อสุขภาพได้อย่างไร
  - การพุ่งเป้าที่การป้องกัน การค้ายาเสพติดและแก๊งอาชญากรรม: แนวคิดและการปฏิบัติ
  - การนำหลักการลดอันตรายมาใช้กับตลาดยาในประเทศ
  - ผลกระทบในเชิงปฏิบัติจากการสร้างความยืดหยุ่นให้กับตลาดกัญชา
  - การบังคับใช้กฎหมายด้านยาเสพติด การทุจริตและอาชญากรรมด้านการเงิน
  - ตลาดยาเสพติด ความมั่นคง และความช่วยเหลือจากต่างประเทศ
2. **การพัฒนาเครือข่าย:** จะมีการจัดทำกลไกความร่วมมือและการเผยแพร่รายงาน
 ทั้งนี้เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้อ่านที่หลากหลาย
 รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายและผู้กำหนดนโยบายในสหราชอาณาจักรและต่างประเทศ
 รวมทั้งการพัฒนาเนื้อหาในเว็บไซต์ของ IDPC เพื่อจุดประสงค์ดังกล่าว
3. **การจัดสัมมนา:** จะมีการสัมมนาหลายครั้งโดยเป็นความร่วมมือกับ Chatham House
 และสถาบันยุทธศาสตร์ศึกษาระหว่างประเทศ โดยผู้เข้าร่วมประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายระดับสูง
 และผู้ชำนาญการจากในสหราชอาณาจักรและระหว่างประเทศ
 เพื่ออภิปรายถึงเนื้อหาของสิ่งพิมพ์และผลกระทบที่มีต่อยุทธศาสตร์ในอนาคต